

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRK DİL KURUMU

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kamu İdaresi Personel Yapısı ve Sayısı	4
Tablo 2: 2024 Yılı Ödenek ve Gider Gerçekleşmeleri	6
Tablo 3: 2024 Yılı Gelir Tahmin ve Gerçekleşmeleri	6

KISALTMALAR

TDK : Türk Dil Kurumu

Yüksek Kurum : Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

KHK : Kanun Hükmünde Kararname

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Gayrimaddi Hak Alımlarında Sermaye Giderleri Yerine Cari Giderler Tertibinden Ödeme Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türk Dil Kurumu (TDK), “Türk Dili Tetkik Cemiyeti” adıyla 12.07.1932 tarihinde kurulmuştur. 1934’te yapılan kurultayda Cemiyetin adı “Türk Dili Araştırma Kurumu”, 1936’ daki kurultayda ise “Türk Dil Kurumu” olarak değiştirilmiştir.

1982 Anayasası’nın 134’üncü maddesiyle, Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu” kurulmuştur.

11.10.2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 10’uncu maddesine göre, Türk Dil Kurumu Başkanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna bağlı, özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine sahip, bir Başkan, bir Başkan Yardımcısı ve Bilim Kurulundan oluşur. Başkanlığın merkezi Ankara’dadır.

Kurumun faaliyetlerini yönlendiren birincil ve ikincil mevzuat şöyledir:

Birincil Mevzuat

- 18.10.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,
- 11.08.1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu,
- Bakanlıkların kuruluş ve görev esaslarını düzenleyen 27.09.1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanun,
- 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2018/1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi,
- 11.10.2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,

İkincil Mevzuat

- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bilim Kurulu Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik (RG: 31.07.2012, Sayı: 28370),
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Eğitim ve Araştırma Bursları Yönetmeliği (RG: 14.02.2014, Sayı: 28913),

- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Bağlı Kuruluşları Telif Hakkı, Yayın ve Satış Yönetmeliği (RG: 10.04.1985, Sayı: 18721),
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği,
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Bünyesinde Yer Alan Kurumların Eser, Mal ve Hizmet Satış İşlemlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslar,
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar.

664 sayılı KHK'nın 10'uncu maddesinde Kurumun temel görevleri;

- Türk dilinin kaynak eserlerini tespit ederek incelemek ve yayına hazırlamak, Türkçe ile ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılan araştırmaları takip etmek; Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, arşiv ve dokümantasyon merkezi, bilgi bankaları ve veri tabanları oluşturmak,
- Türkçenin ticarî hayatta, kitle iletişim araçlarında, eğitim ve öğretim kurumlarında ve sosyal hayatın diğer alanlarında doğru ve güzel kullanılması hususunda öncü görevi üstlenerek gerekli uyarıları yapmak, girişimlerde bulunmak, kamuoyunu, kurum ve kuruluşları bilgilendirmek, Türkçenin yozlaştırılmasına, yabancı sözcüklerin ve yazım biçimlerinin yayılmasına karşı dil bilincini güçlendirmek,
- Türkçenin söz ve anlam yapısını korumak ve geliştirmek, yazılı ve sözlü kaynaklardan Türk dili ile ilgili derleme ve taramalar yapmak,
- Türk dilinin zenginleşmesine yönelik inceleme ve araştırmalar yapmak, yazım kılavuzları ve sözlükler hazırlamak, bilim, sanat, spor terimleri ile teknik terim ve kavramları karşılayacak Türkçe terim ve kavramların bulunmasına yönelik araştırma ve incelemelerde bulunmak,
- Türkçe dil bilgisi üzerinde araştırma ve incelemelerde bulunmak, buna dayalı olarak Türk dilinin yapısına ilişkin dil bilgileri ile Türkçenin tarihi ve karşılaştırmalı dil bilgilerini hazırlamak ve bunları yayımlamak,
- Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, Türkçeyi dünya milletlerine tanıttacak ve kullanımını yaygınlaştıracak uluslararası etkinlikler düzenlemek,
- Türk dili ve Türkçe dil bilgisi konularında kongreler, sempozyumlar, konferanslar, toplantılar, sergiler, geziler düzenlemek; yurtiçi ve yurtdışında yapılan aynı konu ve

mahiyetteki toplantılara katılmak, Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre bu tür etkinlikleri desteklemek,

- Görevleri ile ilgili olarak, yurtiçinde ve yurt dışında yerli veya yabancı, gerçek ve tüzel kişiler, eğitim, bilim, kültür, sanat kurum ve kuruluşları, araştırma merkezleri, araştırmacı, yazar ve sanatkârlarla Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre işbirliğinde bulunmak,
- Görevleri ile ilgili konularda yurtiçi ve yurtdışındaki yayımları izlemek, incelemek, değerlendirmek,
- Yabancıların Türkçeyi öğrenmesini kolaylaştırıcı bilimsel çalışmalar yapmak,
- Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türkçenin tanıtılması ve öğretilmesine yönelik olarak yurtiçinde ve yurt dışında çalışmalar yürütmek, bu alanda yurtiçinde ve yurtdışında yürütülen çalışmaları desteklemek,
- Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türk dili ve kültürüyle ilgili yerli ve yabancı temel eserler ile bu konulardaki tarihî, ilmî ve edebî değeri bulunan eserlerle ilgili çeviri, sadeleştirme ve tıpkıbasım çalışmaları ile içerik incelemelerini yürütmek, desteklemek ve bu çalışmaların sonuçlarını yayımlamak,
- Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre Türk dili ile ilgili olarak üniversiteler, eğitim ve araştırma kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yürütülen eğitim ve araştırma faaliyetlerini desteklemek,
- Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, görev alanına giren konularda akademisyenlerin ve araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkânlar sağlamak; bu amaçla ödüller ve burslar vermek, yurtiçinde ve yurtdışında lisansüstü eğitim ve araştırma faaliyetlerini desteklemek,
- Diğer birimlerle koordinasyon içinde tespit edeceği ölü ya da yaşayan dünya dillerindeki klasikleşmiş bilim ve düşünce eserlerinin, Kurum bünyesinde veya üniversitelerde ya da kamu veya özel diğer araştırma kurumlarında, tercüme grupları oluşturmak veya hizmet satın almak suretiyle Türkçeye çevrilmesini sağlamak; bunun için yapay zekâya dayalı otomatik dil araçları geliştirmek veya geliştirilmesini desteklemek ve elde edilen sonuçları yayımlamak; basılan eserleri kütüphanelere göndermek,
- Yüksek Kurum bünyesinde ya da diğer araştırma kurumlarında üretilen özgün eserlerden gerekli olanları, diğer birimlerle koordinasyon içinde tespit ederek süreli ve süresiz yayınlar yoluyla yabancı dillere aktarmak,

- Bütünleşik Bilgi Sistemi dâhilinde, kendi çalışma alanlarıyla ilgili ve öncelikli konularda projeler hazırlamak ya da hazırlatmak; Yönetim Kurulunca belirlenecek esaslara göre, bu projelere katılacak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yurtiçi ve yurtdışı burslar vermek, üstün başarı gösterenleri ödüllendirmek,
 - Cumhurbaşkanı veya ilgili Bakan ve Yönetim Kurulunca verilen diğer görevleri yerine getirmek,
- şeklinde sayılmıştır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Kurum bir Başkan, bir Başkan Yardımcısı ve Bilim Kurulundan oluşur. Başkanlığın merkezi Ankara'dadır. Kurumun taşra teşkilatı bulunmamaktadır.

TDK personeli, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir. Yüksek Kurum Başkanı, 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine göre Cumhurbaşkanı Kararıyla; Kurum Başkanı ise, Cumhurbaşkanı onayıyla atanır. Yüksek Kurum Başkanının görev süresi üç yıldır. Görev süresi dolanlar yeniden atanabilir.

Bilim Kurulu; Kurum Başkanı, Başkan Yardımcısı ve seçilme usul ve esasları yönetmelikle belirlenmiş en az 20, en fazla 50 asli üyeden oluşur. Halihazırda 42 bilim kurulu üyesi mevcuttur.

Tablo 1: Kamu İdaresi Personel Yapısı ve Sayısı

Ünvan	Sayı
Kurum Başkanı	1
Başkan Yardımcısı	1
İç Denetçi	1
İdari İşler Müdürü	2
Strateji Geliştirme Müdürü	1
Kütüphane Müdürü	1
Yüksek Kurum Uzmanı	23
Uzman (Ş)	1
Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	1
Uzman	4
Avukat	1
Programcı	2
Muhasebeci	1
Şef	7
Grafiker	2

Bilgisayar İşletmeni	10
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	1
Ayniyat Saymanı	1
Kütüphaneci	4
Matbaacı	2
Memur (\$),	3
Santral Memuru	1
Dağıtıcı	1
Hizmetli (\$)	1
Ambar Depo Görevlisi (Sürekli İşçi),	3
Elektrik Teknikeri (Sürekli İşçi)	1
Güvenlik Görevlisi (Sürekli İşçi)	8
Tashihi-Grafik-Tasarım (Sürekli İşçi)	5
Temizlik Görevlisi (Sürekli İşçi)	16
Geçici Görevli Personel	4
TOPLAM	110

1.3. Mali Yapı

Türk Dil Kurumu Başkanlığı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi olup, bu Kanun'a ekli II sayılı Cetvelin "B-Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümünde yer almaktadır.

Kurumun gelirleri 664 sayılı KHK'nın 26'ncı maddesinin 2'nci fıkrasına göre aşağıdaki gelir kalemlerinden oluşmaktadır:

- Genel bütçeden yapılacak yardımlar,
- Atatürk'ün vasiyetine dayalı gelirler,
- Her türlü bağış, yardım ve vasiyetler,
- Kurum Başkanlıklarının gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler,
- Diğer gelirler.

Bütçe Gerçekleşmeleri:

Türk Dil Kurumu Başkanlığına 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 135.346.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup yıl içerisinde yapılan aktarma ve eklemeler sonucunda nihai ödenek 1.504.516.271,77 TL olmuştur. Nihai ödeneğin %73,80'i olan 1.110.302.742,21 TL kullanılmıştır.

Türk Dil Kurumu Başkanlığının ekonomik sınıflandırmaya göre 2024 yılına ait bütçe ödenekleri ve bütçe gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Ödenek ve Gider Gerçekleşmeleri

Eko. Kod	Adı	Yılı İçinde Alınan (TL)	Eklenen (TL)	Düşülen (TL)	Nihai Ödenek (TL)	Harcama (TL)	Gerçek. Oranı (%)
01	Personel Giderleri	65.185.000,00	12.756.410,00	98.000,00	77.843.410,00	70.992.269,25	91,20
02	SGK Devlet Primi Giderleri	8.929.000,00	911.844,00	0,00	9.840.844,00	9.551.463,18	97,06
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	27.809.000,00	46.529.701,00	0,00	74.338.701,00	69.236.536,14	93,14
05	Cari Transferler	18.123.000,00	31.313.405,77	0,00	49.436.405,77	49.306.667,33	99,74
06	Sermaye Giderleri	15.300.000,00	1.280.626.911,00	2.870.000,00	1.293.056.911,00	911.215.806,31	70,47
TOPLAM		135.346.000,00	1.372.138.271,77	2.968.000,00	1.504.516.271,77	1.110.302.742,21	73,80

2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi bütçe geliri olarak 457.172.000,00 TL öngörülmüş olup yıl sonunda 963.479.066,30 TL net bütçe geliri gerçekleşmiştir. Türk Dil Kurumu Başkanlığının ekonomik sınıflandırmaya göre 2024 yılına ait bütçe gelir tahminleri ve bütçe gelir gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Gelir Tahmin ve Gerçekleşmeleri

Eko. Kod	Açıklama	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen Gelir (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	456.968.000,00	961.843.006,16	210,48
04	Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	0,00	0,00	0,00
05	Diğer Gelirler	204.000,00	1.636.060,14	801,99
	Red ve İadeler (-)	0,00	0,00	0,00
NET BÜTÇE GELİRİ		457.172.000,00	963.479.066,30	210,75

2024 yılında planlanan gelir 457.172.000,00 TL iken yıl sonunda 963.479.066,30 TL gelir elde edilmiştir. Planlanan ile gerçekleşen gelir arasındaki sapmanın nedeninin, Kurumun Türkiye İş Bankası'nda bulunan Atatürk vasiyet gelirleri ile ilgili şirket kârının beklenenden daha fazla gerçekleşmesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Faaliyet Gerçekleşmeleri:

Türk Dil Kurumu Başkanlığının 2024 yılı Faaliyet Geliri 1.579.369.183,08 TL, Faaliyet Gideri 297.664.418,83 TL'dir. Enflasyon düzeltilmesi ise 810.864.933,00 TL olup; bunun neticesinde 2.092.569.697,73 TL Olumlu Faaliyet Sonucu gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Türk Dil Kurumu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı Cetvel'in "Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümünde yer almaktadır. Muhasebe sistemi, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünce takibi yapılan "Devlet Muhasebe Bilişim Sistemi" kapsamına dâhildir. 5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine istinaden çıkarılan ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bağlı kuruluşlarda geçerli olan muhasebe uygulama yönergesine tabidir. Bu bağlamda, muhasebe sistemi tahakkuk bazlı ve aynı zamanda nakit esastır. Bütçe işlemleri nakit esasına göre takip edilmektedir. Tek bir muhasebe birimi ile çalışmaktadır. Taşra teşkilatı ve muhasebe birimleri bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile aynı Usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli veya envanter defteri.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim

prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Kurum iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları kısmen belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) kısmen yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış olup personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur; içerik olarak da Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte olup değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuştur. 3 kadrodan yalnızca biri doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması bulunmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türk Dil Kurumunun 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Gayrimaddi Hak Alımlarında Sermaye Giderleri Yerine Cari Giderler Tertibinden Ödeme Yapılması

2022-2024 Bütçe Uygulama Rehberi ile bunun 2024 yılında uygulamasını öngören Bütçe Uygulama Tebliğinde belirtilen gayrimaddi hak alımlarında parasal tutarı aşan alımların Sermaye Giderleri tertibi yerine Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertibine kayıtlarının yapıldığı tespit edilmiştir.

2022-2024 Dönemi Bütçe Uygulama Rehberi'nin 03.5 Hizmet Alımları başlıklı bölümünün 03.07 Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri alt başlığında;

“Bu grupta yer alacak olan alım, bakım ve onarım giderleri aynı zamanda sermaye giderlerinin altında da yer almaktadır. Her iki grupta yer alan mallar bir yıldan fazla ömürlü olmakla birlikte bu grubu sermaye giderlerinden ayıran özellik alım veya bakım bedelleridir. İşleme konu alım veya onarım değerleri her yıl bütçe kanunuyla belirlenecek tutarın altında kalanlar bu bölümde, söz konusu tutarın üstünde olanlar ise sermaye bölümünde sınıflandırılacaklardır.” denilmekle birlikte aynı alt başlığın sınıflandırılmasında 03.07.20.01 Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları, 03.07.20.02 Fikri Hak Alımları ve 03.07.20.90 Diğer Gayri Maddi Hak Alımları yer almaktadır.

Bahsi geçen sınıflandırma başlıklarından yapılan ödemelere ilişkin parasal sınırlar Rehber'de yer almakla birlikte her yıl güncellenen değerlerle uygulaması ise tebliğlerle sağlanmaktadır.

Buna göre söz konusu Rehberin her yıl uygulanmasına yönelik hazırlanan 2024 Bütçe Uygulama Tebliğinin XI- Diğer Hususlar başlıklı (j) bendinde;

“7489 sayılı Kanuna bağlı (E) işaretli cetvelin 25 sıra numaralı hükmü gereğince, Bütçe Hazırlama Rehberinin Analitik Bütçe Sınıflandırmasına ilişkin giderin ekonomik sınıflandırması bölümünde parasal tutarına bakılmaksızın “03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri” tertiplerinden karşılanacağı belirtilen giderler hariç olmak üzere, ihtiyacın nereden ve hangi usulle temin edileceğine bakılmaksızın vergiler dâhil her bir alım için;

- Menkul mal alımlarında 95.000 Türk Lirasını,*
 - Gayrimaddi hak alımlarında 75.000 Türk Lirasını,*
 - Menkul malların bakım ve onarımlarında 95.000 Türk Lirasını,*
 - Gayrimenkullerin bakım ve onarımlarında 207.000 Türk Lirasını,*
- aşan tutarlar, “03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri” tertiplerinden ödenemez.*

Bu itibarla yukarıda yer verilen parasal tutarları aşan ihtiyaçlar, Devlet Malzeme Ofisinden temin edilse dahi “06- Sermaye Giderleri” tertiplerinden ödenecektir. Ayrıca doğrudan temin usulüyle yapılacak alımlarda ilgili bütçe tertibinin belirlenmesinde de söz konusu parasal tutarlar esas alınacaktır. Bu hususlara bütçe işlemlerinin gerçekleştirilmesinde de riayet edilecektir.” denilmektedir.

Kamu idaresi, uygulama eksikliğinin 2025 yılı itibarıyla yerine getirildiğini ve 2025-2027 Bütçe Uygulama Rehberi ile bunun 2025 yılında uygulamasını öngören Bütçe Uygulama Tebliği’nde belirtilen sınırlar dâhilinde gayrimaddi hak alımları kontrolünün her ödeme öncesinde yapıldığını bildirmiştir.

Bununla birlikte, TDK’nin 2024 yılı gayrimaddi hak alımlarında yukarıda bahsedilen parasal sınırlar dikkate alınmadan yapılan kayıtlar, analitik bütçe sınıflandırmasının hatalı sonuç vermesine neden olabilecektir. Söz konusu parasal sınırları aşan gayrimaddi hak alımlarının 03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertipleri yerine ihtiyaçlar Devlet Malzeme Ofisinden temin edilse dahi 06- Sermaye Giderleri tertiplerinden gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>